

VAKUF-NAMA HUREMA, SINA BALIJE IZ SARAJEVA

Druga dekada rebiu-l-ahira 1011 (27. sept. - 7. okt. 1602).

Prijepis: Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, Sidžil vakuf-nama, str. 133.

Opis: Vakuf-nama je pisana na turskom jeziku, s većim brojem grešaka, pismom rika koja se s poteškoćama čita.

Izdanja: Prvi put ovu vakuf-namu je objavio Šejh Sejfudin Kemura, *Glasnik Zemaljskog muzeja*, XXII/1910, str. 122-127.

Kadijina legalizacija:

Ono što je ovdje vakif zapisao protokolisano je i uzapćeno potpuno. Meni je to jasno, te sam presudio da je ispravno i tačno. Ja sam siromah, sin Muhameda, vojni kassam u zaštićenom gradu Sarajevu, u zastupstvu - neka im obojici bude oprošteno.

Hasan

Ovjera prijepisa:

Vjerno originalu. Napisao sluga Božiji, Sejfudin, kadija u zastupstvu u gradu Sarajevu, neka mu je oprošteno.

Prijevod vakuf-name:

Hvala Allahu čija su dobročinstva i blagodatni dostojni hvale, koji upozorava svoje robove svojom izvanrednom dobrotom na Veliki Dan (Sudnji Dan), posredstvom svojih poslanika, koji će učiniti da djeca ostare, da žele da odu sa ovog prolaznog svijeta na onaj vječni. Neka je spas na onoga kome je data sposobnost lijepog govora, koji je postigao najviše

pobjede u najboljoj misiji i sa čijeg jezika izvire samo prava istina i blista svjetlo istine iz njegovih objašnjenja - Muhammeda, zagovornika, čiji se zagovor za ljude uvažava onoga dana kada će se "grešnici po biljezima svojim poznati, pa će za kike i za noge ščepani biti"¹ i (neka je spas) njegovoj uzvišenoj porodici i njegovim dobrim drugovima sve dok se budu smijali defteri zvukom pera (dok teče svijeta i vijeka) i dok se šerijatske odredbe propisuju na lijep način.

Potom: Povod pisanju ove isprave zasnovane na šerijatu je ovaj: Struktura slijedećeg uvakufljenja je na način kako se po šerijatu vrši uvakufljavanje i (vakif) je dogovorio uslove glavne i sporedne. Prije svega: U zaštićenom Sarajevu, u mahali časne džamije Havadže-zade hadži Ahmeda,² dobročinitelj i dobrotvor, onaj koji traži džennet i slavu, ponos učenjaka, naš gospodin hadži Hurem sin Balije, shvativši Božiju zapovjest koja kaže: "Onaj ko koristi svoj imetak danima i noćima, javno i tajno, biće nagrađen kod svoga Gospodara i nema bojazni za njega",³ te Vjerovjesnikove riječi - Allah mu se smilovao i spasio ga: "Kada umre čovjek, prestaje (mu teći nagrada) od svakog njegovog djela osim od ovo troje: nauke kojom se koristi, dobrog djeteta koje se za njega moli i trajne sadake a to je vakuf",⁴ prema značenju časnog Vjerovjesnikovog hadisa pokazao je istinsko poznavanje i ozbiljno udubljanje, te uvidjevši da je ovaj svijet nepostojan, zamolio je od Allaha vječnu sreću i vječno gospodstvo; iskreno je zaželio na časnom šerijatskom skupu, te obavijestio i potvrdio da je on u takvom stanju u kome mu je dozvoljeno svako raspolaganje i u kome mu zakon priznaje svako poklanjanje (izjavio je): Od čitavog moga imetka i mojih poslova, mulka, te od mojih dobara, u ime uzvišenog Allaha, tražeći zadovoljstvo Plemenitog i želeći sevab Uzvišenog onoga dana kada će se čovjek skloniti u sjenci svojih dobrih djela, izdvajam od svog imetka 86.400 akči koje su u opticaju. Uvakufljujem i jedan Kur'an, zatim dvije kuće koje se nalaze u jednom dijelu moje bašče u blizini poznatog mjesta po imenu Krstac,⁵ rodno i nerodno drveće sa česmom i sve što tome pripada, a koje se graniči s jedne strane Tahirovim i Kara Džaferovim posjedom, te posjedom mutapčije Balije, s druge strane potokom, s treće strane Skenderovim posjedom i muslimanskim grobljem, a sa četvrte javnim putem. (Sve ovo) vakufim kao trajan vakuf i izuzimam iz prometa. Za muteveliju postavljam osobu po imenu Mevlana Mehmed-halifu. Nakon što sam (sve ovo) predao lično muteveliji, odredio sam

¹ Kur'an, 55: 41.

² Ova mahala dobila je naziv po džamiji Hadži Ahmeda Hodžića (Havadže-zade) koju je ovaj podigao 1593. godine. Ta džamija postoji i danas u Ulici Behdžeta Mutevelića, a poznata je u narodu kao džamija "Pod takišom". Hadži Ahmed Hodžić je potpisan kao svjedok na vakuf-nami hadži Hurema sina Balije.

³ Kur'an, 2 : 274.

⁴ Hadis.

⁵ Krstac, lokalitet na Hridu.

slijedeće: Neka mutevelija spomenutih vakufa daje naznačenu sumu šerijatskim putem uz snažnu zalogu ili jaka jamca, ili uz oboje. Također određujem da dobit (ribh) od spomenute sume, učenje časnog Musafa, te sve prihode iz bašče trošim ja sam dok sam živ, da sam vodim upravu (nad vakufom), mjenjam ga, preinačavam, umanjujem i uvečavam, a nakon moje smrti neka se od provizije spomenutih 86.400 akči daje: dvije akče dnevno svakome ko bude hatib u časnoj džamiji koju sam podigao u selu Donji Nešat,⁶ za njegovu službu, a onome ko bude učitelj u mektebu kojeg sam podigao iznad mesdžida neka se daju tri akče za njegovu službu. I određujem da onaj ko bude hatib bude i mualim. Služba hatiba i mualima neka se ne odvaja. Za spomenutu službu hatiba i mualima određujem Aliju Kaldukčiju, sina Velijinog, koji je moj rođak, a zatim djeci njegove djece i djeci njegove djece. Nakon što oni izumru, prepuštam (to) mišljenju suca. Ako vakuf odjedanput zadesi šteta, ne smije se ni katibu ni mualimu smanjiti plaća u ime naknade te štete. I još određujem da se od kamata spomenutog novca u mahali hadži Ahmedovoj podigne jedan mekteb na mjestu koje (odaberu) mahalski stanovnici, i neka se podigne u momentu kada vide da je to mjesto koje odgovara. Neka mualim ima za svoju službu sedam akči, a halifa tri akče.

Spomenutu službu halife i mualima određujem svojoj djeci i djeci njihove djece, s koljena na koljeno, s pokoljenja na pokoljenje, a nakon njihovog izumiranja, djeci djece, sačuvaj Bože, neka ih Allah sačuva od izumiranja - određujem za tu službu Šaban-halifu, sina Timurhana i sinove njegove djece i djecu njegove djece, s koljena na koljeno, a nakon njihovog izumiranja povjeravam da tadašnji kadija postavi na to mjesto onoga koji to zaslužuje. Također određujem da imam Gazi Husrev-begove džamije, mevlana Husamudin, poznat kao šejhu-l-kura, prouči svaki dan po jedan časni džuz i da za tu svoju službu ima dnevno pet akči. Neka spomenutu službu vrše sinovi njegove djece i djeca djece s koljena na koljeno. Neka vrše tu službu i neka uče časni džuz. Nakon što završe Fatihu prema lijepom običaju i uobičajenom načinu, neka se mole za dušu Vjerovjesnika i Božijeg Poslanika, prvaka Božijih poslanika, Muhammeda, i za duše svih muslimana, kao i za vakifovu dušu i duše njegove djece, žene i roditelja. Ako izumru moja djeca - sačuvao ih Allah od izumiranja - neka se onda da jedna akča od spomenute službe onome ko bude hatib petkom u mesdžidu i neka dobiva jednu akču dnevno ako ostane sa teravijskim džematom u mjesecu ramazanu, a jednu akču neka ima lice koji bude mujezin petkom u mesdžidu, u mjesecu ramazanu. Od spomenutih akči određujem još dvije akče da dobiva mualim u mektebu, a jednu akču halifa. Neka bude za službu mualima devet akči, a za službu halife četiri akče. Također određujem i odlučujem da svako ko bude šejh u mektebu, nakon što prouči dersove, prouči naglas i jednu Fatihu, te da za to dobije po jednu akču dnevno. Isto tako, određujem i odlučujem da mutevelija ima dnevno tri akče, a spomenuti Muhamed-halifa, sin Balije, dok je u životu neka bude mutevelija. Nakon njega, neka bude mutevelija Šaban-

⁶ Selo Donji Nešat bilo je u okolini Pala; danas ne postoji.

halifa, sin Timurhana, te sinovi njegove djece, s koljena na koljeno, a nakon izumiranja djece - Allah ih sačuvao od izumiranja - neka bude mutevelija onaj koga izaberu stanovnici spomenute mahale u sporazumu s kadijom. Također određujem i odlučujem da se iz prihoda spomenute bašče popravi i uredi okolina bašče i mekteba, sa spomenutim mesdžidom, te drugi mekteb. Ako preostane novca, neka se čuva za rezervu i za tekiju. Neka se u bašči, na praznom prostoru, svake godine zasadi po deset stabala.⁷ Od ostatka njihovog prihoda neka se uzmu tri časna mushafa u mektebe. Neka budu uvezani u tri sveska i neka se od viška prihoda popravljaju. Određujem da iz spomenutog časnog mushafa devr uče lica koja su devrihan u časnoj hadži Ahmedovoj džamiji. Ako bude potrebno da se spomenuti časni mushaf popravlja, (neka se to učini) iz ostatka prihoda. Također određujem i odlučujem da džemat hadži Ahmedove (džamije) i službenici (moga vakufa) općenito nadgledaju ovaj moj vakuf besplatno do kraja.

(Tako je postao) vakuf ispravan i na šerijatu zasnovan, prema ispravnim šerijatskim odredbama, i vlasništvo na pravom putu. Nakon što je objasnio i odredio uslove o spomenutim vakufima, vakif je povjerio službu mutevelije Muhamed-halifi. Spomenuti vakuf je potpuno izdvojio iz svog vlasništva i predao gore spomenutom muteveliji. Tek što je gore spomenuti primio i uzeo vakuf i otpočeo svoju dužnost mutevelije, vakif se obrati i reče: "Neka se povrati u moje vlasništvo spomenuti vakuf, jer prema mišljenju velikog imama Ebu Hanife Numana bin Sabita,⁸ uvakufljenje novca nije dozvoljeno". I počelo je njihovo pamićenje pred tadašnjim kadijom. Mutevelija je odgovorio da je prema riječima dvojice imama - Allah ih čuvao obojicu - uvakufljenje novca dozvoljeno. Nakon što su se sporili, gore spomenuti sudija presudi o ovom predmetu presudom ispravnom i na šerijatu zasnovanoj i neopozivoj, znajući za razmimoilaženja velikih pravnika (imama mudžtehida) i upućenih imama - neka je svima njima Allah zadovoljan - a oslanjajući se na riječi imama Zufera - da je uvakufljenje novca, mushafa i bašče ispravno i istinito.

Ovo se dogodilo i zapisano je početkom mjeseca rebiu-l-ahira godine 1021 (27. IX - 7. X 1602).

Svjedoci čina:

Ibrahim-halifa Tašči-zade; hadži Husejn sin Kasima; Abdi sin Kasima, Ahmed- efendija hafiz, poznat kao Jaziđi-zade; Hadži-zade hadži Ahmed; hadži Mehmed sin Skenderov; hadži Alija sin Balije, sufija; hadži Džafer sin Tur Alije; Nuri sin hadži Džafera, mujezin; Alija-halifa sin hadži Behrama; hadži Mustafa sin Sejfi; hadži Mustafa, šejhov brat; Islam sin Nesuha, imam;

⁷ Ova vakifova odredba je sprovedena jer na ovom mjestu danas postoji veoma lijep gaj.

⁸ Numan ibn Sabit (699-767), osnivač hanefijske pravne škole, jedne od četiri glavne pravne škole ortodoksnog islama.

Mahir sin Nesuha; hadži Ibrahim sin Bajezida; Omer sin Skenderov, mujezin; Mehmed-halifa, hatib u Bali-begovoj džamiji; hadži Husejn sin Džafera; Ibrahim sin Jusufa; Halil sin Pirijske; Hasan sin Pirijske, njegov brat; hadži Mustafa sin Abdullaha; Omer sin Alijske Pašage; Bećir sin Husejna mujezina; Osman sin Omera; Kara Memi sin Omera; Velija sin Uvejsa; Mustafa sin Memijske.

Prijevod:

Behija Zlatar

اوقفه السيد محمد بن احمد
 في سنة 1070 هـ الموافق
 1660 م

اوقفه السيد محمد بن احمد
 في سنة 1070 هـ الموافق
 1660 م

ما هذا فيه من الوقف السني والحق المكن
 وفلح وصلى على منى وحكمت بعينه
 ولزوره وانما الفقير حسن بن محمد
 تسمم العسكري بموتهم
 المودة سنة خلافة
 على عندهما
 حسن

طبع في
 المبنى
 رقم 40
 في سنة 1380 هـ الموافق
 1960 م

UNUTRAŠNJA KAZNICA NEKRETNINA UPISANA
 DEJUČASNO U DRUGOJ KNJIZI
 TRAZENJA SA PRAVO DO PAMA OTVORENJA GRUNTOWNICE
 Povjerenik za sastavljanje
 gruntovnica

الحمد لله الحمد والادوة الحمد ونحوه بحمد عبادته من هذه العليم بواسطة الرسل من يوم عظيم يجعل الولدان شيبا ليزيدوا
 او يصدقوا امر الدنيا الطاغية الى الاخرة الباقية لا تقسم نصيبا والصدقة على من اعجز المارة بما اقر به من
 نصيب المقالة وهان فطبات السعة في حين الرسالة نوح يتوب الخسار من كسائه وبلغ من الخبز منه شيئا
 من الشيع المشفع في عهد اصحاب الدائم يوم يوحى بالخاص والوقام وعامله البررة العظام واصحابه البيرة
 الكرام ما ضلكت الدفاتر بيكا الا خدم و نظمت مناهم السرعة بحسب النظام اما بعد باي شريكنا يتركنا اليان
 بودرك ترتيب بنياه وفقه الله البيان به بطريقه الرفق السرعة وتربط شرائط الاصلية والفرعية اولاه كبروت
 الاياه طاهه ناه العار اهي جازي فاعلم الله صاحب القيات والحسات وطالب الهيات والدرجات في العباد دون
 العار هدم به الله الله سبحانه ونفاله طاهه كدام قد يحبه الله الذي ينفقون احوالهم اليه والنساء عوار معلومة
 ناهم اهلهم عنه رجاء ولد طوف خابهم ولاهم بمطوبه يوم ذم وجهه الله بان الله صلى الله على علم
 اعامات ابيه ادم انطلق على الله من علم ينطق به وولد صالح يدهلج وصعد له جبارية الاوهام فقط
 بيوركي هيبه سونيك مفا حسن الطبع صوره وناسه فابره كوستوب بو عالم بايا ساره حين اهيا له امله
 ايوب جنابه حقه سادات ابيه وسادات سوهه وها ايوب من يتك حلال صوة نقودات سوهه وقاف
 يتبعات عليه حلال اعالمه وصالح اعالمه وملكه تقم صوره حسيه له العليم والعبا لمضاه الاكرم
 ورغبة للمصاب الخرب يوم يستقل المرء تحت ظل صدقائه ايله عامل اولاد سكار التي بيت در تيزه عتاف
 التي نقه ظني مسكونه اريج في الوقت ماله افاز وكاد اقتناز ايله نمان ايوب وجر كلام قديم ووهي
 اليه على يوم سده في سبطه ويكده معروفه وسود موضع قريته بر قطعه بانجوي اوزره ناه وافق اولاه
 اكي اوليه واستجار مخره وتقي مخره سيد ويكاه هيمه سيد والجد قوايو ولوا حفيدك بر طرفه هر ملكه
 وفه جفف ملكيه وموينا نجي باله ملكيه بر طرف بوتور بر طرف هيمه بر اسكندر ملكيه ومقار بر ايليه
 بر طرف طريره علم ايله مود اولوب وفق مود ايله وفق وجس ايلدم وشو مودنا محمد حليفه بر ايل
 تم كسه نقول ذهب ايوب تسليم اليه الخوف ايلدكه نه صكره سويه شرط ايلدم مبلغ مرقوم واقاف
 مزبوره متوف اولاه كسه ايله طريره شره اوزره رهني قوي ويا كفتك ملي ايله ويا اكسه ايله بله بر
 نقضاه خالد هر بر سويه حيات سخط شعيه به اهاد اهتمام تم ايله اونه درهر او بر درهم
 وكده نمانه ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا
 سوا مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا
 وضابو اعمال اولاه بلروده اجتماز تم ايله باليه ودفن سويه شرط ايلدم مادامك الجرحه
 مبلغ مرقوم كسبه ولا حفر سويقت ناه وانه بانجوي ناه بر مودنا ايله مودنا ايله مودنا
 نصبر مودنا حفر ايلهم وقويت وتبين تغيير وتقلب وكثير الوده اوله مادامك الجرحه اوده وفاته
 مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا

في
 مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا
 مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا ايله مودنا

کیم دار فاده شیخ اولادیم در سمر او کیم قدسکده جمعیله بر حاکم
 و طلبیه تصرف اولادیم و دهن سوبه شرط و تعیین ایدیم هیت تولیت یکن ۱۹۱۱ احو اوله و مذکور محمد خلیفه
 اید با ای مادانکه شیخ هیت اوله تولیت تصرف اوله و بعد مسافر شکانه خلیفه اید بنور خانه متوفی اوله
 و ابناء اولادی و اولادی اولادی فرنا کیم فریه و بعد انقضای الادلا و صانیم الله عزلا نقضای بنور محمد
 خلیفه کیم معقول کور کورس رای حاکم اید اول متولیه اوله و دهن سوبه شرط و تعیین ایدیم مذکور با شیخ
 محمد اید با شیخ نعت الهادی و بنور سجد اید مکتب و دیگر مکتب تعیین و تعیین اوله با شیخ نه قالوم یکن
 و نایه ایوبه حفظ اوله و دهن با شیخه حاله اوله بر کرده هر یک اول شیخ کیم دکلله و نایه اید نه مکتبه اوله
 و حفظ سوبه ایدیم و هر یک حفظ اوله اید اوله و تعیین کیم دهن و اید اوله و مقدم مذکور اوله و حفظ سوبه
 بنور هیت احمد علی سوبه دوره هیت اوله اید نه ایوبه دوره اوله و سوبه شرط ایدیم مسافر و حفظ سوبه
 تعیین محتاج اولیعت سرد ایدیم و دهن سوبه شرط و تعیین ایدیم مذکور هیت احمد جماعت و متوفی هیت
 و حفظ سوبه نایه اوله اید اوله اوله اوله و وفا صهیبا سوبه علی منبر السوع القوم و صلیان الهی السقیم
 اوقاف بنور و تعیین و تعیین اوله قدسکده و اوقاف بنور تولیت مذکور محمد خلیفه نقضای اید و وقف بنوری
 بالکلیه ملکته اوله ایوب سالیه تولیت تسلیم اید دهن قبضه و تسلیم ایوب تولیت مباشرت اید
 و اوقاف مذکور و حفظه ره فرج اید سوبه ذیل یکم و نعت بنوری ملکته رد اید بنا علی مذکور الامام الاعظم
 اله خلیفه تعیین نه ثابت که بقدرک و قضیته عدم جواز تعیین اید بنوب حاکم الوقت حضور بنور مرافعه اولوب متوفی
 معنی اید امامیه در عرض الله اولدی بوجای بقدرک و قضیته جواز تعیین دعوی اید معارضه اید که فاضل سالیه
 بر بایده علما بنمایند و واجبه هر یک بر ضوا نه الله تعالی علیه السلام بنمایند و اوقاف اوله در ظاهر خلاصه
 اید در اهل ایوبه قول ایداری علیه رحمة الاری علیه السلام
 و باقی نعت و قضیته و نونه و معنده سوبه حکم اید حاکم

ایوب خلیفه	محمد بنوری	احمد علی خلیفه	احمد علی خلیفه
علی خلیفه	محمد بنوری	احمد علی خلیفه	احمد علی خلیفه
ایوب خلیفه	محمد بنوری	احمد علی خلیفه	احمد علی خلیفه
ایوب خلیفه	محمد بنوری	احمد علی خلیفه	احمد علی خلیفه